

บทที่ ๙

ปัญหาจริยธรรม ในวิชาชีพการพยาบาล

จากความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวงการสุขภาพ มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล โดยเฉพาะการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมาใช้ในการบริการทางการแพทย์ ก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลที่ต้องใคร่ครวญตัดสินใจ ขณะเดียวกันความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อค่านิยมทัศนคติของบุคคลในสังคม มีส่วนทำให้พยาบาลต้องเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายต่อการใคร่ครวญและตัดสินใจเช่นกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะของความขัดแย้งระหว่างสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะสม เช่น ต้องตัดสินใจเลือกระหว่างความจำเป็นกับศีลธรรม หลักการกับผลประโยชน์ สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่พยาบาลไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และต้องเผชิญทุกขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เช่น ปัญหาเรื่องความเจริญก้าวหน้าของวิธีการทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ก่อให้เกิดความห่างเหินของกระบวนการรักษาพยาบาล จะให้ความสำคัญต่อวิธีการและเทคโนโลยีมากกว่าผู้รับบริการซึ่งเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โพรมเมอร์ (Fromer อ้างในสิวลี ศิริไล, ๒๕๕๖) กล่าวว่า ได้ตั้งข้อสังเกตว่านักศึกษาพยาบาลเมื่อแรกเริ่มเข้ามาสู่วิชาชีพจะมีสำนึกที่เต็มเปี่ยมไปด้วยจิตใจที่จะเสียสละเพื่อผู้อื่น มีความเมตตา มีความกระตือรือร้น และตระหนักถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แต่เมื่อสำเร็จ

การศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ภาพลักษณ์ที่ปรากฏมักจะออกมาในลักษณะของความซาเย็น ความไม่เอาทร และการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วย ะไรคือสาเหตุของพฤติกรรมดังกล่าว โพรมเมอร์ให้ความเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้ภาพลักษณ์และพฤติกรรมของพยาบาลบางคนออกมาเป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ดังนี้

๑. ภาระงานหนักที่ต้องเผชิญ ทำให้เกิดความเคยชินและมุ่งทำงานเฉพาะหน้า มากกว่าการคำนึงถึงเรื่องจิตใจที่ลึกซึ้งละเอียดอ่อน

๒. ระบบของกระบวนการให้บริการทางสุขภาพ มุ่งความสำคัญของเทคโนโลยีที่จะใช้บำบัดอาการของโรค มากกว่าการคำนึงถึงการมุ่งเน้นเรื่องจิตใจของผู้ป่วย

๓. เนื้อหาของวิชาการที่เรียนหนักไปในทางวิทยาศาสตร์และ วิทยาศาสตร์สุขภาพ การเน้นเนื้อหาทางจริยศาสตร์มักอยู่ในลักษณะของการสอดแทรกมากกว่าที่จะสอนอย่างจริงจัง

๔. ลักษณะการทำงานของพยาบาลไม่เปิดโอกาสให้ได้คำนึงถึงและไตร่ตรองปัญหาทางจริยศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ลักษณะความเป็นศิลปะของการพยาบาล จึงดูไม่เด่นชัดมากเท่าบทบาทของความเป็นศาสตร์

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่สังคมคาดหวังเรื่องจริยธรรมอย่างมาก เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ เพราะพยาบาลต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความทุกข์ทั้งตัวผู้ป่วยเอง ญาติพี่น้อง หรือแม้แต่เพื่อน บุคคลเหล่านี้ นอกจากจะต้องการให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดรักษาทางกายแล้ว ยังต้องการความอบอุ่นด้านจิตใจ ต้องการคำปรึกษา ต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาล จึงหมายถึง การกระทำของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยและผู้รับบริการ โดยยึดหลักความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม การควบคุมให้พยาบาลประกอบวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เกิดความปลอดภัย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

รวมทั้งสร้างวามเชือมั่นของสังคมนตรีวิชาชีพรพการพยาบาลนั้น วิชาชีพรพการพยาบาล ต้องมีหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณพยาบาลเพื่อให้พยาบาลทุกคนได้ประพฤติ ปฏิบัติตาม (Chitty, 2001 อ้างในมณี อากานันท์กุล และคณะ, ๒๕๕๗) ดังนั้น สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ และสภาการพยาบาลซึ่งเป็นองค์กรหลักในการ ควบคุมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพร โดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ได้ ประกาศใช้จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๖ และสภาการพยาบาล ได้ประกาศใช้ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพร การพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรฐานการพยาบาลและ การผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ พฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพรพการพยาบาลและ การผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และแนวทางปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพร พ.ศ. ๒๕๕๑ (รายละเอียดในบทที่ ๖) ซึ่งครอบคลุมสาระสำคัญ เกี่ยวกับจริยธรรมทางการพยาบาล ค่านิยมสำคัญของวิชาชีพร หลักจริยธรรมวิชาชีพร แนวคิดเชิงจริยธรรม และสิทธิผู้ป่วย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการ ประกอบวิชาชีพร

การปฏิบัติตามจรรยาบรรณพยาบาล จึงเป็นการแสดงพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของพยาบาล ช่วยควบคุมให้พยาบาลทำงานอย่างมีคุณภาพ เกิด ความปลอดภัย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและผู้รับบริการ สร้าง ความเชือมั่นของสังคมนตรีวิชาชีพรพการพยาบาล ตลอดจนให้พยาบาลระลึกถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อผู้ป่วยและผู้รับบริการ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพรที่ระบุไว้ในจรรยาบรรณ พยาบาล ฉบับที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๖ (รายละเอียดในบทที่ ๖) มีดังนี้

- ข้อ ๑ พยาบาลพึงรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการพยาบาล และ บริการสุขภาพ
- ข้อ ๒ พยาบาลประกอบวิชาชีพรด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่า ของชีวิต ความมีสุขภาพดี และความผาสุกของเพื่อนมนุษย์

ข้อ ๓ พยาบาลมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับผู้ให้บริการ ผู้ร่วมงาน และประชาชนด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิมนุษยชนของบุคคล

ข้อ ๔ พยาบาลยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคมมนุษย์

ข้อ ๕ พยาบาลประกอบวิชาชีพโดยมุ่งความเป็นเลิศ

ข้อ ๖ พยาบาลพึงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ให้บริการ

ข้อ ๗ พยาบาลรับผิดชอบในการปฏิบัติให้สังคมเกิดความเชื่อถือไว้วางใจต่อพยาบาล และต่อวิชาชีพการพยาบาล

ข้อ ๘ พยาบาลพึงร่วมในการทำความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพการพยาบาล

ข้อ ๙ พยาบาลพึงรับผิดชอบต่อตนเองเช่นเดียวกับรับผิดชอบต่อผู้อื่น

และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดสาระสำคัญ ได้แก่ “ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ย่อมดำรงตนให้สมควรในสังคม โดยธรรม เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง ประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง ไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ รักษามาตรฐานของวิชาชีพตามที่สภาการพยาบาลกำหนดและสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดี ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ร่วมงาน”

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการควบคุมความประพฤติ ส่งเสริมความสามัคคี ผดุงความเป็นธรรมให้กับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล และเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพ คือ พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ “มาตรา ๓๒ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต้องรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับสภาการพยาบาล”

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๐) ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการควบคุมการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ของสังคม มีประกาศกำหนดลักษณะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาพยาบาลใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ได้พยาบาลวิชาชีพที่มีคุณลักษณะ ๖ ด้าน ดังนี้

๑. คุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

๑.๑) มีความซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

๑.๒) มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม

๑.๓) สามารถใช้ดุลยพินิจในการจัดการประเด็นหรือปัญหาทาง

จริยธรรม

๑.๔) แสดงออกถึงการเคารพสิทธิ คุณค่า ความแตกต่าง และศักดิ์ศรี

ของความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและตนเอง

๑.๕) แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม

๑.๖) แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล ตระหนัก

ในคุณค่าวิชาชีพและสิทธิของพยาบาล

๒. ความรู้ ประกอบด้วย

๒.๑) มีความรอบรู้และความเข้าใจในสาระสำคัญของศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิตทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมถึงศาสตร์อื่นที่ส่งเสริมทักษะศตวรรษ ๒๑ ตลอดถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

๒.๒) มีความรู้และความเข้าใจในสาระสำคัญของศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างกว้างขวางและเป็นระบบ

๒.๓) มีความรู้และความเข้าใจในระบบสุขภาพของประเทศ และปัจจัยที่มีผลต่อระบบสุขภาพ

๒.๔) มีความรู้และตระหนักในงานวิจัยทางการพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน และสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติทางการพยาบาล

๒.๕) มีความรู้และความเข้าใจในการบริหารและการจัดการทางการ

พยาบาล

๒.๖) มีความรู้และความเข้าใจกฎหมายวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และสิทธิผู้ป่วย

๒.๗) มีความรู้ ความเข้าใจและเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้เหมาะสมกับประเภทการใช้งาน การสื่อสาร และผู้รับสาร

๓. ทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย

๓.๑) สามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เลือกใช้และวิเคราะห์ข้อมูลในการอ้างอิงเพื่อพัฒนาความรู้และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

๓.๒) สามารถคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน และบอกถึงผลกระทบจากการแก้ไขปัญหาได้

๓.๓) สามารถใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทางการวิจัย และนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาและการศึกษาปัญหาทางสุขภาพ

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

๔.๑) มีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้รับบริการ ผู้ร่วมงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๔.๒) สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีม ในบริษัทหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย

๔.๓) สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเป็นเหตุเป็นผล และเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

๔.๔) แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพและสังคมอย่างต่อเนื่อง

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

ปฏิบัติงาน

๕.๑) สามารถประยุกต์ใช้หลักทางคณิตศาสตร์และสถิติในการ

มีประสิทธิภาพ

๕.๒) สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่าง

มีจริยธรรม

๕.๓) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

๕.๔) สามารถสื่อสารให้ผู้รับบริการได้รับบริการสุขภาพอย่างปลอดภัย

๖. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

๖.๑) สามารถปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างเป็นองค์รวม เพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ ภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์ กฎหมาย และ จรรยาบรรณวิชาชีพ

๖.๒) สามารถใช้กระบวนการพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์

๖.๓) ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ด้วยความเมตตา กรุณา และเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๖.๔) สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาลได้ทั้งในสถานการณ์จำลอง และในสถานการณ์จริง

รายละเอียดของข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าองค์การผลิตบัณฑิตพยาบาลได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ทันสมัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีทักษะปฏิบัติการพยาบาลที่ดี สถาบันการศึกษาพยาบาลมีบทบาทสำคัญในการสอนหล่อหลอมนักศึกษาให้มีคุณลักษณะตามประสงค์ หลังจากสำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติงานจริง พยาบาลวิชาชีพยังคงพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรมหรือไม่ จึงมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลหลายเรื่อง ที่จะช่วยให้พยาบาลวิชาชีพได้รับรู้และตระหนักเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอทั้งความรู้และทักษะปฏิบัติการพยาบาล

ให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับผู้รับบริการ โดยมีผลงานวิจัย ดังนี้

มัญชฎา ว่องวีระ และคณะ (๒๕๔๗) ศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมทางการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๔๖ โดยได้วิเคราะห์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล พบว่า พยาบาลมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมรายชื่ออยู่ในระดับสูง ในเรื่องความสุภาพอ่อนโยน ความมีระเบียบวินัย การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยไม่ทำให้เจ็บปวด/เป็นอันตรายเพิ่ม ดูแลผู้ป่วยทุกคนอย่างดีโดยไม่มีความแตกต่าง ให้ความช่วยเหลือ/การพยาบาลตามที่รับปาก บอกข้อมูลที่จำเป็น บอกความจริงให้เข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

วรรณาสุขสบาย และศิวาพร ทองสุข (๒๕๕๒) ศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ของผู้ป่วยที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาล ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยรายชื่อของคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาลระดับดีมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงไป ๓ ลำดับแรก ได้แก่ อธิยาศัยในการต้อนรับ ความสุภาพอ่อนโยน และความมีมนุษยสัมพันธ์ไม่ถือตัว

นฤนาท ยืนยง (๒๕๕๒) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ ในประเด็นที่น่าสนใจและมีคุณค่าต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ กล่าวคือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในทัศนะของผู้ป่วย ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พยาบาลควรเอาใจใส่ดูแลสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อการปฏิบัติกรพยาบาลมีประสิทธิภาพ พยาบาลควรมุ่งแสวงหาความรู้เพื่อให้สามารถตอบคำถามผู้ป่วยได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และทันสมัย พยาบาลควรแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย และกระฉับกระเฉง ในการปฏิบัติงาน สำหรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในทัศนะของพยาบาลด้านการปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพ ได้แก่ พยาบาลควรชี้แจงให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงเหตุผลแผนการรักษาพยาบาลก่อนที่จะให้ผู้รับบริการลงนามในใบยินยอมรับการรักษา พยาบาลควรเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยเลือกใช้วิธีการรักษาตามความเชื่อทาง

ศาสนา วัฒนธรรม โดยไม่ขัดกับการรักษาพยาบาลและไม่รบกวนผู้อื่น พยาบาลไม่ควรนำประวัติส่วนตัวของผู้ป่วยมาอภิปรายในการประชุมปรึกษาทางการพยาบาลโดยไม่มีการปกปิดชื่อ

ผ่องศรี อุทวัง และฐานิตร ใจการ (๒๕๕๖) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมด้านจริยธรรมและพฤติกรรมกรให้บริการพยาบาลของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลในโรงพยาบาลปง จังหวัดพะเยา พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในภาพรวมของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล จากการประเมินโดยผู้รับบริการอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ การแต่งกายสะอาด เรียบร้อย มีอัธยาศัยในการต้อนรับ และพฤติกรรมโดยทั่วไปน่าเชื่อถือและน่าศรัทธา สำหรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีค่าคะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ ได้แก่ ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการให้บริการ ความกระตือรือร้น และการควบคุมอารมณ์

แสงเดือน เมฆราช (๒๕๕๖) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสกลนคร พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับดี ได้แก่ มีบุคลิกภาพดีเหมาะสมในการประกอบอาชีพและในการดำรงตนอยู่ในสังคม ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมสอดคล้องกับค่านิยม วัฒนธรรมและกฎเกณฑ์ของสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแสดงความเป็นมิตรต่อผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป ให้บริการพยาบาลด้วยความเอื้ออาทรเต็มใจ รักษาสิทธิของผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ผู้รับบริการ และสังคม ให้บริการด้วยเทคนิคที่ถูกต้องตามขอบเขตและมาตรฐานวิชาชีพ มีการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเกี่ยวกับการดำรงตนในการประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ ส่วนประเด็นปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่

(๑) การละเมิดสิทธิของผู้รับบริการ เช่น การชี้แจงให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงเหตุผลแผนการรักษาพยาบาลไม่ครบถ้วนก่อนที่จะให้ผู้ป่วยลงนามในใบยินยอมรับการ

รักษาพยาบาล การนำประวัติส่วนตัวของผู้ป่วยมาอภิปรายในการประชุมปรึกษา
ทางการพยาบาลโดยไม่มีการปกปิดชื่อ

(๒) ขาดความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็น
เพราะอัตรากำลังของพยาบาลวิชาชีพขาดแคลน ปริมาณงานมากกว่าคนทำงาน
พยาบาลคนหนึ่ง ๆ ต้องขึ้นปฏิบัติงานมาก จึงทำให้ขาดการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
กับเพื่อนร่วมงาน มีปัญหาในการสื่อสารทั้งในและระหว่างหน่วยงาน

(๓) การติดตามข้อมูลข่าวสารของวิชาชีพและการเข้าร่วมกิจกรรมในการ
พัฒนาวิชาชีพไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการมีภาระงานมากอาจมีผลต่อการเข้าร่วม
กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ

มณี อภานันท์กุล และคณะ (๒๕๕๗) ศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมในการ
ปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล
สะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมวิชาชีพที่พยาบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติขณะทำงานใน
บทบาทหน้าที่พยาบาลตามมุมมองของผู้บริหารทางการพยาบาลมี ๑๐ เรื่อง ได้แก่
การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย ความซื่อสัตย์ ความเอาใจใส่ต่อผู้ป่วย การช่วยเหลือโดยไม่รับ
สิ่งตอบแทน การมีระเบียบวินัย การเสียสละ การมีพฤติกรรมบริการและ
มีใจให้บริการที่ดี การดูแลผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ ความรับผิดชอบ
และการรักษาความลับ

ดุจดาว พูลดีม และคณะ (๒๕๕๙) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่ง พบว่าพยาบาลวิชาชีพ
มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความเคารพ
ในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความสุภาพอ่อนโยน ความเมตตากรุณา ความเสียสละ
ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความสามัคคี พฤติกรรมเชิงจริยธรรม
เหล่านี้โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พยาบาลวิชาชีพ
มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในระดับสูงสุดคือความรับผิดชอบ รองลงมาคือ
ความซื่อสัตย์ และมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในระดับต่ำที่สุดคือ ความเมตตากรุณา
ซึ่งเป็นเรื่องที่เหล่าพยาบาลวิชาชีพต้องตระหนักและพัฒนาตนเองให้มีความ

ภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพ นอกจากนี้ในงานวิจัยยังพบว่าบรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพอีกด้วย

จากผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า พยาบาลไทยยังคงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับดี มีการรักษาจริยธรรมวิชาชีพในการปฏิบัติงานและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งองค์การวิชาชีพได้กำหนดกรอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้เหล่าพยาบาลวิชาชีพได้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการฟ้องร้อง แต่จากความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่มีผลกระทบต่อทัศนคติและค่านิยมของบุคคลในสังคม ประกอบกับภาระงานหนักที่พยาบาลต้องเผชิญ กระบวนการให้บริการสุขภาพที่มุ่งความสำคัญของเทคโนโลยีมากกว่าการมุ่งเน้นเรื่องจิตใจของผู้ป่วย ก่อให้เกิดความห่างเหินของกระบวนการพยาบาลระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย ซึ่งอาจนำไปสู่การบั่นทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย และลักษณะงานของพยาบาลที่ไม่เปิดโอกาสให้ได้คำนึงและตระหนักถึงปัญหาทางจริยธรรม ทำให้ลักษณะความเป็นศิลปะของการพยาบาล ไม่เด่นชัดเท่ากับบทบาทของความเป็นศาสตร์ (สิวลี ศิริโล, ๒๕๕๖) ปัจจุบันพบว่ามีเสียงสะท้อนจากสังคมต่อพยาบาลในด้านลบมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล พบประเด็นปัญหาจริยธรรม ดังนี้ ปัญหาพฤติกรรมบริการที่ไม่เหมาะสม พูดจาไม่สุภาพ พูดเสียงดัง พูดไม่ให้เกิดดีผู้ป่วยไม่สนใจผู้ป่วย ขาดความเอื้ออาทร ใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ขาดความยืดหยุ่นต่อกฎระเบียบข้อบังคับ มุ่งทำงานให้เสร็จโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและจิตใจของผู้รับบริการ ขาดความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและวิชาชีพ ขาดการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชนหรือให้อภิสิทธิ์แก่บุคคลบางกลุ่ม พฤติกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน ทั้งต่อผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการบริการที่ดีและเก่งจากผู้ประกอบวิชาชีพ ส่งผลให้ผู้ป่วยอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนหรืออาการไม่พึงประสงค์ขณะเข้ารับการรักษา ก่อให้เกิดปัญหาการ

ร้องเรียนมากขึ้นเนื่องมาจากสาเหตุที่เกิดจากพยาบาลโดยตรงที่สำคัญ ๓ ประการ (พรจันทร์ สุวรรณชาติ, ๒๕๕๒) คือ

- (๑) มีความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพไม่เพียงพอ
- (๒) ไม่ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการพยาบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
- (๓) ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการพยาบาล คือกระทำการพยาบาลหรือจัดการบริการที่ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพ

การไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการพยาบาล ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล กลายเป็นวิชาชีพที่ไม่ได้รับความไว้วางใจ ไม่น่าเชื่อถือ สังคมไม่ให้คุณค่า ไม่ยกย่องให้เกียรติในฐานะวิชาชีพ (มณี อากานันท์กุล และคณะ, ๒๕๕๖) ทำให้คุณค่าทางจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพเบี่ยงเบนไปจากที่สังคมคาดหวังไว้ว่า พยาบาลวิชาชีพต้องมีคุณธรรม จริยธรรมสูง พยาบาลต้องรู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร สามารถแก้ปัญหาของผู้รับบริการแต่ละรายที่มีความแตกต่างซับซ้อนได้อย่างเหมาะสม (อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย, ๒๕๕๐) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อองค์กร ทำให้โรงพยาบาลเสียชื่อเสียง ถูกฟ้องร้อง และเสียค่าใช้จ่ายในการตอบแทนความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

ปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล (ethical problems in nursing)

ปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล หรือปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล (ethical problems in nursing) หรืออาจเรียกอีกอย่างว่า ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม (ethical or moral dilemmas) มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

ปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล หมายถึง ปัญหาที่ไม่อาจหาข้อยุติได้จากเพียงข้อเท็จจริงที่ประจักษ์แต่เพียงด้านเดียว อีกทั้งเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนจนยากที่จะกำหนดได้แน่ชัดว่าจะใช้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลอย่างไรประกอบการตัดสินใจ โดยพยาบาลจะต้องพิจารณาใคร่ครวญว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ โดย

คำนึงถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของปัญหาอย่างรอบคอบ ไม่มองเพียงด้านใดด้านหนึ่ง หรือยึดมั่นเพียงความคิดด้านใดด้านหนึ่ง และผลของปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้นไม่เพียงกระทบต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้าในปัจจุบันเท่านั้น แต่มีผลกระทบเชื่อมโยงต่อไปภายหน้าด้วย (สิวลี ศิริโล, ๒๕๕๖)

ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลต้องตัดสินใจเลือกกระทำอย่างน้อยสองทางเลือก และแต่ละทางเลือกมักมีผลที่ไม่พึงปรารถนาเท่ากัน และอาจก่อให้เกิดปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดตามมา (อรัญญา เชาวลิต, ๒๕๕๕ข; Aiken & Catalano, 2009) เช่น ในขณะที่ปฏิบัติงานพยาบาลต้องทำตามความต้องการของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายในเวลาเดียวกัน เช่น ผู้รับบริการ แพทย์ ทีมสุขภาพอื่น กฎเกณฑ์ของหน่วยงาน และวิชาชีพของตนเอง ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างก็มีคุณค่าและความเชื่อที่แตกต่างกัน เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ดังกล่าวและพยาบาลต้องตัดสินใจเลือกปฏิบัติให้เหมาะสม จึงทำให้พยาบาลเกิดความเครียดเนื่องจากผลของการปฏิบัติตามที่เลือกนั้น จะแตกต่างและตรงข้ามกับสิ่งที่ต้องการหรือประเด็นขัดแย้งระหว่างการยึดชีวิตกับการยุติการรักษาผู้ป่วยระยะสุดท้าย

ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นเนื่องจากความขัดแย้งในคุณค่าของบุคคล และบุคคลมักไม่แน่ใจว่าอะไรเป็นความประพฤติหรือการปฏิบัติที่ถูกต้องในการแก้ไข ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมใด ๆ มักไม่มีความผิดหรือความถูกต้องอย่างแท้จริง และไม่มีคำตอบตายตัวที่จะใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ (Fry, 1994)

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมด วิทย์ วิศทเวทย์ (๒๕๓๗) ได้ให้ความหมายของประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมที่สอดคล้องกับนักจริยศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความหมายไว้ ๕ ข้อ คือ

- ๑) เป็นสถานการณ์ที่มีทางเลือกสองอย่างที่มีผลเสียเท่า ๆ กัน
- ๒) สภาวะหนีเสือปะจระเข้
- ๓) สภาวะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออก

๔) สถานการณ์ที่ลำบาก

๕) ปัญหาที่ลำบาก

ลักษณะของปัญหาจริยธรรม

เรดแมนและฟราย (Redman & Fry, 1998) จำแนกลักษณะของปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์ไว้ ๓ ข้อ คือ

๑. เป็นความไม่แน่ใจในหลักการทางจริยธรรม (moral uncertainty) หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่พยาบาลเกิดความไม่แน่ใจว่าจะใช้หลักการทางจริยธรรมข้อใดมาตัดสินใจ เมื่อเกิดประเด็นปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์ในการปฏิบัติงาน

๒. เป็นความขัดแย้งทางจริยธรรม (moral dilemma) หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในใจระหว่างจริยธรรมหรือคุณธรรม กับผลประโยชน์ของตนหรือของบุคคลที่เกี่ยวข้อง พยาบาลเกิดความรู้สึกสองจิตสองใจที่ต้องเลือกใช้หลักการทางจริยธรรมที่มีน้ำหนักในการเลือกหรือไม่เลือกเท่า ๆ กัน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขประเด็นความขัดแย้งทางจริยธรรมที่เกิดขึ้น

๓. เป็นภาวะบีบคั้นทางจริยธรรม (moral distress) หมายถึง สถานการณ์ที่พยาบาลรับรู้ว่ามีสิ่งใดถูกต้องและควรกระทำ แต่ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากขัดกับนโยบายของหน่วยงาน รวมทั้งเป็นความรู้สึกไม่มีพลังอำนาจ หรือไม่มีความรู้เพียงพอในการแก้ไขปัญหาทางจริยธรรม

เทลเลอร์และคณะ (Taylor et al., 2011) ได้จำแนกปัญหาจริยธรรมที่พยาบาลมักต้องเผชิญมี ๒ ชนิด คือ

๑. ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม (ethical dilemmas) เกิดขึ้นเมื่อมีการใช้หลักจริยธรรมสองหลักจริยธรรมหรือมากกว่าแล้ว แต่กลับก่อให้เกิดความขัดแย้งของการกระทำนั้น

๒. ภาวะบีบคั้นทางจริยธรรม (ethical distress) เกิดขึ้นเมื่อพยาบาลรู้ว่าการทำสิ่งที่ถูกต้องคืออะไร แต่มีปัจจัยทางด้านบุคคลหรือสถาบัน ทำให้พยาบาลมีความยากลำบากในการที่จะกระทำในสิ่งที่ถูกต้องได้

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาจริยธรรม ประกอบด้วย ปัจจัยทางสังคมปัจจัยด้านผู้รับบริการ เช่น ทศนคติและความคาดหวังที่มีต่อบริการ การรู้จักปกป้องสิทธิของตนเองเนื่องจากผู้รับบริการมีความรู้มากขึ้น ปัจจัยด้านพยาบาล เช่น ไม่ชอบการเป็นพยาบาล ปัจจัยด้านหน่วยงาน เช่น มีภาระงานที่หนัก แต่ได้รับสวัสดิการและค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม (สิวลี คิริไล, ๒๕๕๖) นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น การปลูกถ่ายอวัยวะ การรักษาผู้ที่มีบุตรยาก การใช้เครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อยื้อชีวิตของผู้ป่วย ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้พยาบาลต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาจริยธรรม สามารถจำแนกปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล มักเกิดจากพยาบาลมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่เหมาะสม ซึ่งอาจเกิดจาก

๑.๑) ขาดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คือขาดการไตร่ตรองด้วยปัญญาว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ไม่ได้คำนึงถึงสถานการณ์หรือความจำเป็นที่เกิดขึ้นในขณะนั้นก่อนที่จะตัดสินใจปฏิบัติ เป็นเหตุให้ผู้ป่วยเห็นว่าพยาบาลมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ไม่เหมาะสม

๑.๒) ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ลักษณะของวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องช่วยผู้เจ็บป่วยให้พ้นจากความทุกข์ทรมาน ต้องมีความรับผิดชอบ เพราะปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมนุษย์ ต้องเสียสละ อดทน ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม และมีคุณธรรม ซึ่งพยาบาลบางคนอาจละเลยต่อหลักการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างไม่มีคุณภาพ จึงทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมขึ้น

๑.๓) ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย จากสาเหตุหลายประการ เช่น จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ป่วยที่ต้องดูแล การใช้เทคโนโลยีที่มากขึ้น ทำให้พยาบาลสนใจและใส่ใจกับเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย

มากขึ้น ทำให้พยาบาลมีเวลาที่จะพูดคุย อธิบาย ให้ข้อมูลกับผู้ป่วยน้อยลง พยาบาลเกิดความเครียด ความกดดันในการทำงาน ขาดความนุ่มนวลในการปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องทำงานแข่งกับเวลา ทำให้การปฏิบัติงานอาจมุ่งทางด้านร่างกายจนอาจละเลยความต้องการด้านจิตสังคมและจิตวิญญาณ นอกจากนี้มีพยาบาลจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาการสื่อสารกับผู้ป่วยและญาติ อาจใช้วาจาหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพ ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่ายและก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมและปัญหาทางด้านกฎหมายตามมา

๑.๔) ขาดความรักความภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล มีพยาบาลจำนวนไม่น้อยที่ไม่รักในวิชาชีพพยาบาล ทำให้ปฏิบัติการพยาบาลอย่างไม่เต็มใจ ดูแลผู้ป่วยโดยไม่มีความเอื้ออาทร ปฏิบัติงานไปตามหน้าที่ให้เสร็จไปวัน ๆ จึงไม่ใส่ใจในการพัฒนาการพยาบาลให้มีคุณภาพมาตรฐาน แต่ปฏิบัติงานโดยยึดความสบายและความปลอดภัยของตนเองมากกว่าผู้ป่วย

๒. ปัจจัยด้านผู้ป่วยและญาติ มักมีสาเหตุจาก

๒.๑) ผู้ป่วยและ/หรือญาติ มีอคติต่อวิชาชีพการพยาบาล คาดหวังการให้การพยาบาลในลักษณะของผู้รับใช้ ขาดความนับถือและการให้เกียรติ ไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของพยาบาล และไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล มีการเรียกร้องและจับผิดการปฏิบัติงานของพยาบาล สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด ความไม่พึงพอใจ และนำไปสู่ความรู้สึกขัดแย้งกันได้ง่าย

๒.๒) ผู้ป่วยและ/หรือญาติขาดคุณธรรม ขาดความมีน้ำใจ ทำอะไรโดยไม่ใช้เหตุผล มองแต่ผลประโยชน์ของตนเอง ไม่สนใจว่าผู้ป่วยอื่นจะมีความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมาน และมีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลมากกว่าตนเพียงใด ไม่ยอมรับความจริงหรือคำอธิบายของพยาบาล ต้องการหรือเรียกร้องบริการการพยาบาลที่มากกว่าความจำเป็นที่ตนพึงได้รับ ซึ่งพบได้บ่อยในสถานพยาบาลเอกชน

๓. ปัจจัยทางด้านการบริหารของหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลได้จากสาเหตุ ดังนี้

๓.๑) หน่วยงานขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ ไม่มีการมอบหมายงานด้วยความเป็นธรรม ไม่มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรไม่มีความสุขในการทำงาน ส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ ไม่ได้เอาใจใส่ในงานหรือพัฒนางานให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาจริยธรรมในการปฏิบัติงานได้

๓.๒) ผู้บริหารไม่เป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรม ไม่ได้วางแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักและเห็นความสำคัญของจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

๓.๓) ภาระงานด้านอื่นของหน่วยงานมากขึ้น ทำให้พยาบาลต้องปฏิบัติงานอื่นด้วย เช่น งานประกันคุณภาพโรงพยาบาล ส่งผลกระทบให้พยาบาลดูแลผู้ป่วยอย่างองค์รวมลดลง เช่น มุ่งเน้นงานเอกสารเพื่อการรับประกันคุณภาพโรงพยาบาล (HA)

๔. ปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น

๔.๑) การขาดแคลนบุคลากร

๔.๒) การขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุนอื่น

๔.๓) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๔.๔) ปัญหาสุขภาพของบุคลากร

ใบงาน

1. ปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล หมายถึง

ตอบ.....

2. ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมที่สอดคล้องกับนักจริยศาสตร์

ส่วนใหญ่ให้ความหมายไว้ 5 ข้อ คือ

ตอบ.....